СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 172. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 26. липня, 1928. VOL. XXXVI. No. 172. Jersey City, N. J., Thursday, July 26, 1928. THREE CENTS.

ОБРЕҐОНІСТИ ПРОТИ КАРАННЯ СМЕРТЮ ВБИЙНИКА ОБРЕҐОНА

ЗАТЕ ЗА ВИКИНЕННЄМ ПАРТІЇ МОРОНЕСА.

МЕКСИКО, 24. липня. — Партія вбитого президента Обреґона в краєвім конґресі заявила нині своє становище супроти подій послідного тижня та супроти дальшої політики Мексика.

Партія не хоче смерти вбийника Обреґона, Хосе де Леона Тораля. Провідники партії заявили, що вбийник обіцяв, що він не буде втікати з вязниці ані не поповнить самовбийства, що в романських краях уважається за передумову помилування. Обреґоністи вважають Тораля невідвічальним оруддем у чужих руках.

Головним виновником Обреґоністи вважають провідників робітничих юній з Моронесом на чолі. Виходилоби з того, що аґрарні інтереси Обреґона звертаються всею силою проти робітничих інтересів під Моронесом.

З огляду на те загально сподіються важних подій уже в найблизчих днях.

ЗМІСТ РАПОРТУ ПРО НІКАРАҐВУ.

САНДІНО МАВ УТЕКТИ.

СУПІРІОР, Вискансин, 24. липня. — Секретар фльоти Вилбер мав зложити президентови Кулиджови рапорт, що провідник нікараґванських лібералів Сандіно, котрий від кількох місяців боровся проти американських жовнірів у Нікараґві, пропав з Нікараґви. Американський уряд догадується, що він зміркував уже повну невдачу своєї кампанії та винісся з краю.

Вилбер сказав теж президентови, що вибори в Нікараґві зовсім певно відбудуться спокійно.

АМЕРИКА ВІДКЛИКАЄ ЧАСТИНУ МАРИНАРІВ З КИТАЮ.

ВВАЖАЮТЬ СЕ ЗАПОВІДДЮ НОВОЇ ПОЛІТИКИ АМЕРИКИ В КИТАЮ.

ВАШИНГТОН, 24. липня. — Злучені Держави відкликали нині 1,350 маринарів з Китаю.

У політичних кругах уважають се відкликане війска заповіддю нового звороту в політиці Злуч. Держав до Китаю.

Американський уряд приготовляє нову ноту до китайського уряду, в котрій Америка виложить сю політику. Нота відноситься до питання визнання націоналістичного уряду Китаю.

З ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

СМИТ ВИЗНАЧУЄ ТЕРМІН НОТИФІКАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ НА 22. СЕРПНЯ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 24. липня. — Ґубернатор Смит, демократичний кандидат на уряд президента Злучених Держав, постановив виголосити так звану нотифікаційну промову в стейтовому капітолю нюйорського стейту в Олбані дня 22. серпня о 7. годині вечером.

Демократичний комітет уже поробив заходи, щоби сю промову розіслати при помочи радія по всій Америці. 90 пересилкових радіових стацій згодилося до співучасти в сім завданню. Комітет поробив приготовання, щоби приняти в той день у Олбані 100,000 гостий. Ґубернатор буде говорити зі ступенів капітолю. Парада буде тревати півтора години.

Раскоб, голова демократичного виборчого комітету, зрікся свого становища в заряді Ґенеральної Моторової Компанії; кажуть, що другі директори противилися тому, щоби він займав рівночасно бизнесове й політичне становище.

Стенфордський университет приготовив усе для нотифікаційної промови републиканського кандидата Гувера, що має тут бути виголошена дня 11. серпня. На стадіюмі университету є приміщеннє для 92 тисяч слухачів.

БІЙКА МІЖ СТРАЙКАРАМИ И СКЕБАМИ.

НЮ ЙОРК, 24. липня. — У нюйорській дільниці Бронксі, на розі Бетґейт Евеню та Іст 172. Вул. прийшло нині до кровавої бійки між пикетою юнії робітників, працюючих у ґросернях і молочарнях, та скебами, що стали до роботи мимо страйку, заряженого юнією.

Юнія домагається шестидневного тижня з 62 годинами праці та мінімальної заплати в сумі 40 долярів у тиждень. Коли властителі крамниць не пішли на згоду, юнія зарядила страйк та виставила пикети. Між сими пикетами й скебами прийшло до бійки, в якій ужито ножів. Бійку розборонила аж поліція, яка забрала до шпиталю двох скебів, пробитих ножами.

ДІСТАВСЯ ДО ТЮРМИ ЗА ПРОПОВІДУВАННЄ.

ДАЛТОН, Джорджія, 24. липня. — Сем Вилиємс, проповідник місцевої „Церкви Бога", почав нині відсиджувати кару 10-дневної вязниці, на яку суд засудив його за те, що він не послухав судового приказу та не перестав проповідувати в церкві.

Суд видав такий заказ проти проповідника на домаганнє тростісів церкви. Тростіси закидали проповідникови, що він говорить у нахабний спосіб.

ВІДОБРАЛА СОБІ ЖИТТЯ ЧЕРЕЗ СОБАКУ.

ІСТ ОРЕНДЖ, Ню Джерзі, 24. липня. — 43-літна пані Мері Г. Линтон відобрала собі газом життя. Слідство поліції виказало, що покійна попала в чорну мелянхолію, коли місцевий ветеринар забив її улюблену собаку.

НЕ СКАЧИ В МІЛКУ ВОДУ.

ДЖЕЙМЗТАВН, 24. липня. — Артур Секет, 22-літний атлет зі сеї місцевости, дав нурка в мілку воду та зломив собі карк. Він помер до години в місцевому шпиталі.

КАРІЄРА НІМЕЦЬКОГО МУЗИКАНТА В АЗІЇ.

БЕРЛІН, 23. липня. — Добре знаний у Берліні диріґент орхестри Ґустав Ґотшальк одержав запрошення від магараджі Патіяли, який перебуває в Лондоні, зреорганізувати придворну военну орхестру. Для того диріґент мавби поїхати в Індію та взяти зі собою ще 6 людей.

Інструкції магараджі кажуть, що орхестра має складатися з 6 Ґіндусів та 6 Німців і грати перфектно. Ґустав Ґотшальк уже мав приблизно также запрошення від Аманулляга.

НАЙБІЛЬШИЙ У СВІТІ ВОЗДУШНИЙ КОРАБЕЛЬ.

ФРІДРІХСГАФЕН, Німеччина, 23. липня. — Славний конструктор ґраф Цепелін викінчив найбільший воздухоплав, який замовила Америка. Перша проба відбудеться ще до 15. серпня, після чого він полетить до Злучених Держав. Сюди вже прибули американські офіцири, з яких один буде керувати летом.

Новий воздушний велитень матиме команду зі 40 людей. Цікавість публики до нового корабля надзвичайна; минулої неділі оглядало його 15,000 людей.

НАРАДА ГЕТЬМАНЦІВ У СКОРОПАДСЬКОГО.

БЕРЛІН, 23. липня. — Чутки про англійські фунти розбудили московського ґенерала Скоропадського і він негайно скликав нараду своїх прихильників.

На пропозицію Скоропис-Йолтуховського постановили заняти вичікуючу позицію та не перешкаджати Левицькому вести акцію з Поляками. Вступ Скоропадського на український престол має прийти після дискредитації уряду У. Н. Р., який, на думку гетьманців, не зможе довго утриматися.

ВОЮЮЧИЙ КОМУНІЗМ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Під таким титулом подає протибольшевицька аґенція Русспрес вістку: Уряд радянської України проголосив декрет у справі хліборобського податку на рік 1928-29. Декрет передбачує складення комісій „сільської бідноти". Комісії ті мають співпрацювати з властями при перекиненні цілого податкового тягару на т. зв. кулаків. Сільські комуністи мають бути цілком звільнені від земельного податку. Цей декрет уважають поворотом большевицької політики до прінціпу господарського воюючого комунізму.

АРЕШТУЮТЬ ДУХОБОРСЬКІ КРАСАВИЦІ.

В Канорі, Саск., засуджено 2 липня дві духоборські красавиці на шість місяців тюрми кожду за непристойність. 29 червня зачався коло Майкс Біч над Девілс Лейк (около 12 миль від Канори) зїзд духоборів. Зїхалося там около 7,000 духоборів і молодший Петро Веригін виголосив перед ними промову. На другий день зїзду, в суботу, дві жінки зачали кликати всіх присутних, аби покинули зїзд, і при тім поскидали з себе одіння та пішли в воду озера. Та мабуть вид красавиць не дуже припав до вподоби самим духоборам, бо покликали поліцію і та забрала їх до Канори.

ЗІ СВІТА

—o—

БЕРЛІН, 24. липня. — Мартина Ван Ґельдера, механіка з Мілвокі, тяжко поранив бувший чоловік його жінки, після чого заперся в кімнаті й дві години відстрілювався від поліції. Ван Ґельдер, перевезений до шпиталя, за кілька годин помер.

РОЗЕНГАЙМ, Німеччина, 24 липня. — Франца Ромера, який покинув Лісбону 3. марта на звичайнім човні, підібрав югославський корабель недалеко Бермудських островів. Відважний мандрівник плив до Америки, побившись об заклад на 25,000 долярів, що перепливе океан у звичайній лодці.

ПАРИЖ, 24. липня. — Сюди прибули автом мароканський султан та його міністер, які подорожували по південній Франції. Султан подорожує інкоґніто.

МАДРАС, Індія, 24. липня. — Підчас залізничої катастрофи недалеко Медури згинув один пасажир, а 31 вийшло з ранами. Два паротяги та три ваґони цілком знищені. Страйкарі, яких обвинуватили в катастрофі, відкидають обвинувачення, приписуючи все нещасному випадкови.

КЕЙПАВН, Південна Африка, 24. липня. — Премієр Герцоґ пообіцяв на жіночому мітінґу в Гельборні, що буде старатися провести в парляменті закон про виборче право для европейських жінок ще до нових виборів 1930 року.

ЦАРГОРОД, 24. липня. — По всій Туреччині стоїть сильна спека. В Царгороді померло від спеки двоє людей. Температура тут дійшла до 87 степенів у тіни. В столиці Туреччини, Анґорі, температура стоїть постійно на 97° Фаренгайта.

ЄРУСАЛИМ, 24. липня. — Лідери арабського конґресу представили вищому англійському комісареви, лордови Плумерови домаганнє демократичної управи інституцій. Комісар обіцяв передати їх домагання в Лондоні.

МОСКВА, 24. липня. — 7 відсотків всіх робітників в СССР., то є 400,000 душ, є алькоголіками. За алькоголіка вважається людину, яку арештовано три рази на рік за пияцтво. Колиби включити сюди й селян, то процент пяниць значно побільшиться. Один зі стовпів большевизму, Ларін, на засіданню Центрального Комітету підносив думку, що боротьбу з алькоголізмом треба поставити на перше місце.

БІЛГОРОД, Югославія, 24. липня. — Фабрика амуніції в Катаро на побережу Адріятика вилетіла в повітря. Про кількість жертв покищо не відомо. Матеріяльні втрати кольосальні.

ПОЗЕРЕВАЦ, Сербія, 24. липня. — Тутешній суд засудив на 20-літню вязницю трох циганів за вбийство трох сторожів місцевого банку. По вбийстві вбийники найшли лише три динари, які варта три центи.

ЄРУСАЛИМ, 24. липня. — Сюди дійшли чутки про вбийство египетського премієр-міністра Махамеда Махмуда.

НОВІТНИЙ КИТАЙСЬКИЙ МУР.

Франція і Бельґія будують попри свою границю від Німеччини щось в роді нового китайського муру, а саме стіну фортифікацій таку сильну, яку тільки теперішнє знання може зробити. Граючи в Женеві головну ролю в переговорах про вічний мир, Франція все таки держиться старої мудрости, котра казала, що найлучшою забезпекою проти війни є приготованість. Після французького пляну, укріплення мають іти від Північного до Середземного моря, бо укріплені мають бути також головні позиції в Альпах та замкнений Італії доступ до Ніси та Сабавдії. Фортифікації мають коштувати 100 мілїонів долярів. Коли одначе думає хтось, що ті фортифікації буде можна здалека оглядати, то розчарується. Вони мають бути майже невидимі, бо будуть складатися з вицементованих ровів та плятформ на скоростріли, як рівнож з підземних маґазинів амуніції.

НЕ СКАЗАВШИ СЛОВА, ЗРАБУВАВ $4,000.

До Марін Стейт Бенк в Сіятл увійшов 6 липня добре убраний чоловік з оверковтом через руку, підійшов до урядовця, що міняє чеки, і подав йому чек. На чеку було написано: „Револьвер вицілений в тебе. Подавай гроші!" Урядовець, прочитавши ті слова, глипнув на чоловіка і побачив, що той справді вицілив у него револьвер зпід оверковта. Переляканий посунув до чоловіка одну вязку банкнотів, в котрій було 4,000 до 7,000 долярів. Чоловік взяв гроші, обернувся і спокійно вийшов.

ВІРНИЙ ПЕС.

Цікавий випадок стався в Ковлю. Тамошний сторож шпиталю мав звичайного, нерасового пса, якого виховав з маленького цуценяти. Недавно той сторож помер, а по його похороні зник також і пес. Щойно три дні опісля знайдено його в гробі сторожа. Пес лабами видрапав діру в гробі і положився в тій ямі. До дому не хотів вернути і доносили йому їсти на гріб. Але пес нічого не хотів їсти, а що подали йому, закопував, а по тижневи вирив яму до самої трумни, положився там і здох. Таким вірним був пес свому панови.

СУПЕРЕЧКА МІЖ ТЕОЗОФАМИ.

Молодий Індієць Крішнамутрі, якого теозофи представляли як нового спасителя людства, тепер відпекується цього великого становища. Він посварився на цю тему з провідницею теозофів Анні Безант, яка дібрала йому 12 апостолів і заявив, що він не є вже теозофом, ні сподіваним Месією. Він уважає себе тільки „одною із посудин, в якій здійснюється нова фаза людського розвитку". Сучасні апостоли не ґрішать скромністю.

ЗАТРОЄНІ ВОЯКИ.

9-тий полк уланів у Чорткові масово затроєний; місцеві лікарі покищо не розяснили причини, чому кількадесять уланів нежданo дістало сильних паморoків і нудоти.

ПОГРАНИЧНІ БІЙКИ МІЖ ЛИТОВЦЯМИ Й ПОЛЯКАМИ

ЛИТОВЦІ ВБИЛИ 2 ПОЛЯКІВ.

БЕРЛІН, 24. липня. — В пограничній сутичці між Литовцями й Поляками Поляки мали 2 убитих та 2 ранених.

Це вже друга бійка між ворогуючими державами за останніх 5 днів.

Після повідомлення „Ґлосу Правди", відділ Литовців перейшов границю й напав на польських мешканців у прифронтовій смузі.

Литовський премієр Вальдемарас заявляє, що Поляки закрили в багатьох місцях границю, на яку стягнули силу війська й провадять маневри. Серед тутешніх диплиьоматичних кол говорять, що Литва і Польща є бочкою пороху в Европі і що кожної хвилі можна чекати вибуху, який потягне за собою нову світову пожежу.

РОЗСТРІЛ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ШПІОНІВ.

2 ОФІЦИРІВ ТА 2 ЖОВНІРІВ РОЗСТРІЛЯНО

РАЙГИСТА, Латвія, 24. липня. — Тут розстріляно сьогодня двох бувших офіцирів пограничної сторожі та двох жовнірів, обвинувачених у шпіонажі на користь СССР і засуджених на смерть.

Латвійському урядови вдалося розкрити шпіонську орґанізацію завдяки бувшому чекистови Нікітіну, який довший час служив в ТПУ (секретна політична поліція).

5 других засуджено на досмертні каторжні роботи, 2 на 10 років тяжкої тюрми, 6, в тому числі одну жінку, на 5 років кожне. 11 виправдано.

ЗІНОВЄВ ОСТАТОЧНО ПОКАЯВСЯ.

КАЯТТЯ ДАЄ ВОРОТТЯ.

МОСКВА, 24. липня. — Аґенція Тас повідомляє, що виключений з комуністичної партії бувший голова III. Інтернаціоналу Зіновєв вступив назад до партії.

Як відомо, Зіновєв був одним з найголовніщих помічників Троцького та його однодумець, за що і попав в неласку в Сталіна. Але вже шість місяців тому Зіновєв „покаявся" перед „упрямим ґрузіном" і за це вернув собі назад ласку.

Тепер помилуваний опозиціонер одержав посаду члена Ради Кооператив. Це не політична посада, але кажуть, що це не надовго; скоро має дістати кращу.

НАДІЮТЬСЯ, ЩО АМУНДСЕН ЖИВЕ.

НАДІЯ НА ВЕСНУ ТА ДИЧИНУ.

КОПЕНГАҐА, Данія, 24. липня. — Капітан Гансен, норвежський моряк та дослідник, який був разом з Амундсеном в 1903 році в одній з експедиций, піддав думку, що Амундсен цілком безпечно опустився десь на ледах на північ від Землі Франца Йосифа, де є досить дичини, якоюб пропавші дослідники могли живитися.

Капітан Гансен каже, що Амундсен буде пробувати добитися до Фльорської коси, одної з найблизчих точок на південь від Земель Франца Йосифа. Він певний, що Амундсен живий і завдяки весні може дістати досить поживи.

НОБІЛЄ ВЕРТАЄ ДОМІВ.

ЇХАТИМЕ ЧЕРЕЗ НІМЕЧЧИНУ В СПЕЦІЯЛЬНОМУ ВАҐОНІ.

БЕРЛІН, 24. липня. — Ґенерал Нобіле, нещасливий італійський дослідник, який одержав наказ вертатися до дому, вертатиметься через Німеччину, але ніде не буде спинятися. Тутешня італійська амбасада призначила спеціяльний спальний ваґон для Нобіле і його товаришів, які мають прибути з Ослъо, в Норвеґії, до Варнемінде в Німеччині. Звідціля через Маґдебурґ та Мінхен уратовані дослідники з можливо найбільшою скорістю переїдуть до італійської границі. Можливо, що ніхто не зможе їх бачити, а тим більше інтервювати.

ФАШИСТИ ПРОСЯТЬ КОМУНІСТІВ ПРОДОВЖУВАТИ ШУКАННЯ.

ПОСТАЧАТИМУТЬ ВСЕ НЕОБХІДНЕ.

МОСКВА, 24. липня. — Большевицька Ратункова Комісія одержала офіціяльну просьбу італійського уряду вести далі пошукування за рештою залоги „Італії", яку занесло разом з бальоном. Уряд фашистів приймає видатки за направу „Красіна" на себе та достарчить вуґілля й поживу для продовження експедиції.

З Осльо, в Норвеґії, повідомляють, що із Тромео (Норвеґія) вилітає гидроплян на шукання Амундсена та решти залоги „Італії". Орґанізацію нового шукання викликала заява метеорольоґа Денальда, який запевняє, що Амундсен опустився десь коло Медвежого острова межи Шпіцберґеном і Норвеґією. Сам Денальд відправляється з 5 рибалками на моторовому кораблі.

НЕСПОКІЙ З БЕЗРОБІТТЯМ В АНҐЛІЇ.

РОБІТНИЧА ПАРТІЯ НАЗИВАЄ БЕЗРОБІТТЯ „НАЦІОНАЛЬНОЮ ТРАҐЕДІЄЮ".

ЛОНДОН, 24. липня. — Уряд звернувся до домінії з проханням помогти тисячам безробітних, на що Робітнича Партія поставила внесок, щоби урядови ухвалити вотум недовіря за недбале розвязанне „трагічного національного питання".

Внесок Робітничої Партії парлямент відкинув 331 голосами проти 151.

Лорд Довет, підсекретар міністерства домінії, відложив на 5 днів свою поїздку до Канади, Австралії та Нової Зеляндії для нарад у справі еміґрації безробітних.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКА АВТОКРАТІЯ

Під таким наголовком помістив відомий англійський тижневик „Манчестер Ґардіен Віклі" дуже цікаву статтю. Зачинає він статтю від короткої заяви:

„Конституційне правлінне в Польщі впало майже зовсім".

Каже вона далі: „Військової диктатури, встановленої Пілсудским по його успішнім повстанню в маю 1926. року, вже не закривається більше формальностями парляментарної процедури. Пілсудский облаяв сойм послідними словами, а сойм проти сього навіть належито не запротестував. Сильна чисельно польська соціялістична партія пробувала протестувати через свій головний орган, ґазету „Роботнік", але цензура протест сконфіскувала. Пілсудский зрезиґнував з уряду премієра та висказав свое обридженне з послів, але він все таки скромненько задержав при собі портфель міністра війни і ґенеральну інспектуру армії та заряд заграничними справами.

„Нерви Пілсудского видимо зовсім попсулися і він тепер виїхав на вакації до Румунії. Але за той час автократичного правлінія він з рук не пускає. Він встановляе своїм заступником ґенерала Сосновского. Міністер справ заграничних Залескі не мае ніякого значіння не то супроти Пілсудского, але навіть супроти Сосновского.

„Але що се може обходити світ, сі польські політичні скандали?

„Політичний устрій Польщі" — говорить „Манчестер Ґардіен Віклі", — „є в суті річи справа самої Польщі. Але Польща великий край, положений між Німеччиною й Росією.

„Коли вона мае в себе при політичному проводі політиків, більше вибухових і трудних до пожиття, як котрийнебудь другий край в Европі; коли вона попала тепер у руки чоловіка, відомого з горячкової натури, зі запаленої фантазії, котрий до того не вірить у ніщо, лишень у збройну силу, то се мусить обходити вже цілий світ".

Отсе й якраз справа, на котру світ мусить звернути увагу тепер, коли він збирається до розвязки справи постійного мира. Між державами, які приняли пропозицію Келоґа про поставленне війни поза межі закона, є також і Польща, яка тепер є найбільше мілітаристична країна в Европі та яка ціла пересякла справдішною военною манією.

Річ певна, що характер Пілсудского в дану хвилю важний. Але коли Пілсудский упаде, а на його місце прийдуть другі міністри війни, інспектори й ґенерали, то й тоді Польща не буде інакшою, як е тепер за Пілсудского. Повставши з грабунку, Польща мусить подзвонювати шаблею, як розбишака природко носить при собі револьвер.

АКТИВНИЙ БІЛЯНС

Погляд на 3-місячну діяльність Українського Клюбу на парляментарному терені.

II.

Всеукраїнський характер Українського Клюбу проявився негайно у відомій декляраціі, проголошеній з соймової трибуни головою Клюбу в дні 29. III. ц. р., у промові голови Клюбу на закордонній комісії (30.5) і його програмовій промові на пленарному засіданні сойму з нагоди ґенеральної бюджетової дебати (тогож 30. 5 ц. р.). Всі ці три виступи безумовно не мали льокального значіння, бо по правді вони лише посередньо торкалися теперішнього положення українських земель **під Польщею**, усуваючи на зовсім задній плян їхні навіть найбільш пекучі вимоги. Ці виступи обхоплювали **цілість** української національної проблеми, і то в найширшому масштабі, **з погляду всеукраїнських державницьких інтересів.** Що це так, а не інакше, — про це свідчить негайний голосний відгук, який викликали ці виступи за кордоном. Чужинецькі варшавські кореспонденти моментально відчули „політікум" цих заяв, відчула це поважна преса німецька, анґлійська, американська. Зважуємося твердити, що змістом цих заяв поцікавилися взагалі всі ті чинники, які цікавляться не так національною структурою Польщі, як узагалі структурою цілого Сходу Европи. Зважуємося твердити, що згадані виступи Українського Клюбу, підкреслені фактом, що назовні виступав тут сам його голова, були знову одним товчком, що посунув уперед всеукраїнську проблему на **міжнародній арені.** Ніхто краще не признав цього, як голова раднаркомів УСРР Чубар своїм, делікатно кажучи, нервозним тоном, своєю нервозною полемікою з д-ром Дмитром Левицьким. Не слід бути наївним: п. Чубар, як голова, хоч як скромного уряду, напевно не вдавався би в оту полеміку, колиб не знав, що мусить щось відповісти, бо і значіння і враження тих заяв занадто поважне, аби титулярний голова титулярного українського уряду міг пройти над ними до дневного порядку. Пригадка на міжнародній характер української проблеми в цілости й частинах, зроблена на польському парляментарному ґрунті українськими парляментарями, й успіх, з яким цю пригадку зроблено, є вже сама одна такою активною позицією в білянсі діяльности Українського Клюбу, що треба би вже хіба грубих промахів, щоб її занулювати.

Перше пояснення „хто ми і чиї ми діти" було звернене під адресою широкого світа. Друге, одночасне з першим і зараз після нього, під адресою польського уряду і його парляментарних оборонців. У першому випадку галицькі посли склали іспит, що вони не Галичани, тільки Українці, якихє ще більше на світі; у другому випадку вони розвіяли всі надії, які безумовно покутували серед певних польських політичних кол, що, мовляв, галицькі політики — це люди з політичним досвідом і політичним розумом і коли вони найдуться у Варшаві, то можна буде цей їхній розум використати по свойому. Пригадуємо, що ще два й більше років тому, після і перед травневим передискусійних вечорах у „Клюбі Сполечно-Політичному", воротом, чули ми нераз на що українську проблему треба відкласти до часу, поки на вул. Вейскій найдуться „нові люди", нові виборні представники українського населення. Пояснювали цю тезу її автори тим, що в першій парляментарній репрезентації нема чейже Галичан, отже „з ніким говорити", що взагалі перша репрезентація сяка і така, і т. д. і т. д. Одначе фактично з новою українською репрезентацією були звязані якісь неясні сподіванки: ануж отримаємо від Галичан якусь оферту, яка могла би стати субстратом якихось „розмов". Пригадуємо, що політика всіх польських урядів до нинішнього включно все йшла та йде по лінії трактування непольських громадян не як громадян, яким належить дати все те, що їм належить, тільки вічно як евентуальних контрагентів до евентуальних „розмов". Недавно ще голова Клюбу Б. Б., один із творців травневого перевороту, полк. Славек, з огірченням казав про псіхіку польського громадянина, який привик глядіти на свою державу як на контрагента, з яким можна і все треба торгуватися та по мірі сил скубати. Одначе нема ще теоретика зпоміж активних польських політиків, який доказав би абсурдність аналоґічного відношення держави до частини своїх громадян... Це завдання переняли на себе члени Українського Клюбу. Їхне завдання в комісіях і в пленарних дебатах першої бюджетової сесії мало одну ціль: не допустити, „аби баламуцтво ширилося". Такі виступи, як послів Барана, Блажкевича, Загайкевича, Хруцького, Куницького, Луцького, Целевича, сен. Галущинського, а пропо польської політики внутрішньої, податкової, правної, суспільної, земельної та освітньої мали ще один практичний вислід: доказали абсурдність поділу членів ЦК УНДО й Українського Клюбу на „правих і „лівих", поділу, який сподобали собі польські „добре поінформовані" чинники, та який чомусь-то находить віру й у декотрих наших громадян. Читаючи стенограми згаданих промов і пригадуючи собі форму їх виголошення, польські урядові й неурядові політики, прихильники тої теорії неодностайности Українського Клюбу, мусять викинути за двері своїх довірочних несовісних „інформаторів" та зробити основну ревізію своїх фальшивих поглядів. Український Клюб не розмінював себе на дрібну монету. Кожну порушену справу ставив на найширшій площині. Розгорнув у цілій повноті образ сучасного положення українського народу під Польщею, не висуваючи ніяких „побажань", ніяких вимог. Зробили це посли й сенатори з достоїнством і відвагою та виявили при цьому ґрунтовне знання справи й ріжні особисті прикмети політичних діячів. У сумі виказали збірну прикмету: активність Клюбу. У сумі виробили цілому Клюбові авторитет.

Новики на польському терені, оточені одностайним ворожим табором, першими таки своїми виступами казали цьому таборові шанувати їх. Хай їх дальше ненавидять, але хай освідомлять собі, що вони — представники кількох міліонів населення. І ця ціль також досягнена. Досягнена, не вважаючи на істнування „конкурентів" до титулу заступників народу. „Конкуренти" провалилися, а факт цей тим цікавіший, що чейже клюб радикалів устами свого першого промовця цілком недвозначно оферував співпрацю польській лівиці („надіємося на підтримку..."), а нпр. єдиний сельробівський сенатор заповів ревізію свого теперішнього становища, якщо лише прийшов би інший, більш симпатичний, польський уряд... Мало того. Зручна тактика Українського Клюбу довела до того, що всі виступи „конкурентів" кінчалися — збільшенням політичного капіталу Українського Клюбу. Пригадаймо: перша демонстрація радикалів і пізніше непорозуміння з арештуванням їх голови, — в обох випадках оборонцем виступив Український Клюб, розглядаючи справу з принціпіяльного становища, для якого є підрядною справою, хто саме впав був жертвою. Дальше: перший раз п. Західний своєю заявою, як „єдиний представник українського народу", сам себе осмішив, друга його заява викликала того роду коректуру з боку Українського Клюбу (пос. Паліїва), що в забуття пішов п. Західний. А перші виступи пос. Чучмая (його спроба атаки на У. Н. Д. О.) і „теж-Українця" Богуславського найшли таку відправку від Українського Клюбу, що соймові й урядові стало ясно: хто що собою представляє. І нині все ще істнують 4 українські клюби в польському соймі, але відповідальним представником українського народу для світа є вже лише один — Український Клюб.

І. Кедрин.
(Львівське „Діло")

Забезпечення інвалідів нашої національної армії є солідарним обовязком усіх Українців разом і кожного зокрема. Не буде цей обовязок важкий, якщо кожний член громадянства візьме на себе хоч його дрібну частину.

ВИКАЗ ЖЕРТВ

УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ЗА 2. ЧВЕРТЬРІЧЧА 1928.

1. Обеднанне, Филаделфія, Па.	$1,100.00
2. Українська Стрілецька Громада, Филаделфія, Па.	103.00
3. Загальний Комітет (Мих. Пеленський), Филаделфія, Па. (Коляда з 1926. року)	50.00
4. Українські Національні Товариства (М. Кобзістий) Ню Йорк	50.00
5. Українське Тов. „Могильниця" (О. Тернопільський) Ню Йорк	50.00
6. о. Т. Д. Волохатюк, збірка, Веґревіл, Алта, Канада	38.45
7. о. М. Оленчук, збірка, Саскатун, Саск., Канада	37.55
8. 32-ий Відділ Оборони України (С. Леміщка), Вунсакет, Р. Ай.	25.00
9. Воловник Василь, збірка, Котсвіл, Па.	20.00
10. Киба Антін, збірка, Вереґін, Саск., Канада	15.50
11. Затонський Ілля, Филаделфія, Па.	12.00
12. Українська Жіноча Громада (Ст. Ковбасюк) Ню Йорк	11.00
13. о. А. Т. Горбай, збірка, Гамлін, Алта, Канада	11.00
14. Рогач Василь, збірка, Джексон, Миш.	6.00
Неподані жертводавці:	
15. Через Wiener Bank Verein, дня 2. IV. 28.	6.00
16. Через Wiener Bank Verein, дня 23. IV. 28.	26.00
17. Через United Baltic Corp., дня 13. V. 28., з Ню Йорку	11.00
18. Через Wiener Bank Verein, дня 16. VI. 28., з Шикаґо	20.00
Разом	$1,592.50

(Тисячу пятьсот девятьдесять два дол. і 50 цнт.)

У Львові, дня 6. липня 1928.

ГОЛОВНА РАДА УКТОНІ У ЛЬВОВІ:

Д. Паліїв, вр., голова. **Др. П. Деркач**, вр., скарбник. **Сушко Роман**, вр., секр.

РЕНТИ ВИПЛАЧЕНІ ІНВАЛІДАМ У. Г. А. В ЛИПНІ 1928. Р.:

5 інвалідів	100%-овий	по зол.	50 .... зол.	250.00
21 „	90—95% „	„ „	35 .... „	735.00
20 „	80—85% „	„ „	30 .... „	600.00
32 „	70—75% „	„ „	25 .... „	800.00
85 „	60—65% „	„ „	20 .... „	1,700.00
94 „	50—55% „	„ „	15 .... „	1,410.00
83 „	35—45% „	„ „	10 .... „	830.00
4 ветеранів	УГА	„ „	35 .... „	140.00

344 інвалідів одержує місячно суму золотих 6,465.00 або $728.00

УВАГА! Не одержує ренти 138 інвалідів 25—33%-овйх і 124 інвалідів 10—20%-овйх із браку фондів.

АДРЕСА: Українське Краеве Товариство Опіки над Інвалідами у Львові, вул. Руська, ч. 3/II.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(166)

Довгі намови Петлюри по прямому дроті впливу на Щербачова не мали. Він залишився при свойому рішенню, що відразу внесло дезорґанізацію в не-українські частини обох фронтів, коли їм стала відома відмова Щербачова і причини її. Сей факт привів їх до висновку, що, мовляв, Центральна Рада хоче використувати „русскія войска для защити хахлацкой земли", а тому „ми не желаем", що привело до збільшення масової тяги вояків з фронту та саботажу і бездіяльности більшости командного складу. Салдатська маса почала виявляти нічим не стриману сваволю і 26. листопада революційний комітет окремої армії (штаб був у Рівному) ухвалив постанову про перемире і вислати до Німців парляментаристів. Німці приняли їх й дали їм 48-годинний термін для згоди на перемире усіх частин армії, погрожуючи в противному разі розпочати гарматний огонь на всьому відтінку фронта. Українські частини, що були в сій армії, жадної участи в питанню перемиря не брали, а навпаки поставилисъ до нього вороже, заявляючи, що вести переговори про перемире може лише уряд, складений з представників усіх областей бувшої Росії. Непорозуміння на сьому ґрунті розрослися до сього, що привели до формальних боїв між українськими і не-українськими частинами окремої армії.

Штаб південно-західного фронту і головно-командуючий ґенерал Володченко виявили повну бездіяльність і зовсім випустили управу арміями зі своїх рук... Не-українські військові частини почали або управлятися большевицькими „ревкомами", або самодемобілізувалися, що заповнило всю прифронтову смугу України бандами грабіжників, руїнників, а залізниці були перевантажені масами дезертирів, що поспішали до себе на Московщину.

Українські військові частини острівками трималися серед сього розбурханого моря анархії і були звязані міцно в одну національну армію, але розкинену на всіх просторах двотисяч-кільометрового фронту. Через свої Ради та комісарів вони були міцно звязані зі своїми фронтовими радами, комісарами та Військовим Ґенеральним Секретарством, якого наказів вони слухали і виконували. Вязала їх зі своїми кермуючими центрами виключно національна дисципліна.

Всі армії південно-західного фронту безпосередно, а румунського фронту через штаб фронту, були сполучені з Київом, що значно допомагало і улегшувало кермуванне українськими військами, і те, що мусів би робити штаб українського фронту, який не пощастило, за відмовою Щербачева, орґанізувати, довелося робити безпосередно військовому Секретарству. Також майже кожда залога України могла легко при кождій потребі сполучитися з Київом прямим дротом.

* * *

Майже всі зносини і розпорядження по прямому дроту, як сказано уже висше, довелося вести мені; часто обставини примушували на власну відповідальність приймати рішення і давати накази, іноді навіть прінціпіяльного характеру у випадках невідкладних. Для служби звязку і контролі я призначив на телеґраф окремих військових комісарів, без дозволу яких ніхто не міг, крім членів Ґенерального Секретаріяту, вести розмови прямим проводом і через їх контролю переходили усі військові телеґрами. Між иншими я зібрав був богато цікавих телеґрам, узятих через контрольний апарат, останніх днів Ставки ґенер. Духоніна і першого тижня верховного командування Криленка. На жаль, усі вони для мене загинули при розгромі большевиками мого помешкання в Київі.

Щоби відхилити хоч краєчок характеру розмов по прямому дроту перших часів по захопленню большевиками влади, наведу, реставруючи з памяти, але точно по змісту і формі, кілька таких розмов. З них читач побачить, що большевики з початку зовсім не мали сили на Україні і колиб поведено з ними рішучу боротьбу, можна було швидко тут зліквідувати їх, але не така була тактика українських політиків, а тому і всієї Центральної Ради. Коли я оповів, в порядку інформації своїм товаришам з Ц. Ком. партії, низше наведені першу і третю мої розмови, то одержав гострий осуд, що вони розходяться з тактикою Центральних Комітетів кермуючих партій і Центральної Ради: „Мирно полагоджувати конфлікти з большевиками і не давати їм приводу до конфліктів". Звичайно се вязало руки і убивало енерґію до боротьби. Хоч мушу признатися, що кожду можливість „порушити", в інтересах успіху боротьби, тактику „мирного полагодження конфліктів" я використував, не рахуючись зі своїм партійним обовязком підлягати їй. Се також привело Ц. К. партії до певного недовіря до мене, про що нарешті пізнійше, у два роки, сказав мені А. Степаненко, член Ц. К.

* * *

Одної ночи викликав мене до прямого проводу український командант Харкова М. Чоботарів.

— При апараті Кедровський. В чому справа?

„Прошу негайно дати директиви і наказ, що мені робити? До мене звернулися представники большевиків із домаґаннем вислати разом з ними українські війська харківської залоги до Білгороду проти ґенерала Корнілова, який пробивається на Дон.*) У большевиків нема в Харкові артилерії і вони вимагають в першу чергу посилки її. Віповідь негайно. Чекаю при апараті".

Корнілов з ударниками йде на Дон, запрацював мозок... З ним ідуть межи ударниками три чверти Українців, хоч мало і свідомих національно, алеж чи пролитвати нам свою кров?... З большевиками ще поки ми ніби то й не порвали і трималися невтрально... Не вислати своїх проти Корнілова, значить обурити проти себе большевиків і дати їм нарешті формальну причепку до отвертої боротьби з нами... Стати явно на бік тих, своїм невтралітетом, кого вони уже успіли розаґітувати в масах як „контр-революціонерів", „катів робітників" і т. д. Се-ж дасть большевикам величезний козир в аґітації проти нас... Значна частина наших мас може піддатись тій аґітації і навіть виступити проти нас... Се-ж явний розрив із большевиками і війна з ними тоді, як ми до сього ще не зовсім готові; ще по всій Україні свої та большевики так переплутані, що важко підрахувати у відповідних місцях наші сили, або виявити большевицькі, щоби зневтралізувати їх, роззброїти, знищити...

Вислати харківську українську залоґу... Розгромити Корнілова... Розгромити з ним і своїх серед ударників, що не зорієнтовані в подіях, пробиваються на Дон, щоби уникнути большевиків?... Ні. Треба Корнілова пропустити... Але як?!... Як се зробити, щоби большевики нас не обвинуватили в „ізмѣнѣ революции" і не виниклоб з сього конфлікту?!...

Радитися з ким небудь: з Ґенеральним Секретарем, з Президією Центральної Ради, з Ц Ком. партії то що, не було часу, можливости і доцільности. Кажу „не було доцільности", бо всі наші відповідальні політики дуже часто в рішаючих моментах не давали певної відповіди, або починалися наради і дебати, які кінчалися щойно тоді, як уже було за пізно.

Але все таки рішенне знайшов: пропустити!... Починаю говорити по апарату Чоботареву, гадаючи, що вихід такі знайду...

— Становище наше слизьке.. Ви розумієте, що з Корніловим опинитись на одній стороні ми не можемо... З другими, очевидно, не довго будемо мирно співжити, а тому перший на Дону для нас корисний... Посилайте все, що вимагають большевики... Майте на увазі, що три чверти корніловських ударників — Українці, а тому треба запобігти пролиттю їх крови... Звяжіться з ними і зясуйте обставини... Нехай ратуються від розгрому і загибелі. Ви розумієте, що я кажу?!

„Розумію цілковито вашу думку... Негайно висилаю піхоту і артилерію до Білгороду. Звязуюся з Українцями, щоби запобігти даремних жертв. Щасливо оставатись".

— Дальше буде)

*) По захопленню ставки большевиками, ґенерал Корнілов утік з Бихова, де тримався в арешті разом з иншими, рівночасно з ним арештованими. Тепер він продирався на Дон. Межи иншим під Білгородом його при війську не було, але, сього ніхто тоді не знав.

— Милостині я не даю, але і маю роботу!

— Не хочу вам перешкаджати в ній. Мое поважання.

—o—

А: Кажете, що для вас кожде тягнення приносить зиск, а прецінь знаю, що ви не купуєте льосів.

Б.: Які там льоси! Я є дентист!

—o—

Жінка: (до чоловіка): Чуєш старий, я по тій хрипці так ослабла, що, вір мені, я наче той комар.

Чоловік: Я то завважав, що хвилі вколищ мене якимсь слівцем.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВІЛКС-БАРРЕ, ПА. Уряд Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 223, повідомляе своїх членів, що в неділю, 29. липня, зараз по Сл. Божій буде надзвичайний мітінґ в справі 20-літнього ювилею, котрий має відбутися 1. вересня. Проситься, щоби всі члени прийшли. Не явившийся член заплатить кару 2 дол. — Іван Барнась, предс.; Лукаш Худоба, кас.; Григ. Гулька, секр. фін.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ.

Найшлися люди в Америці, які піддали думку побудувати Сиротинець-Захист У. Н. Союза, щоби було де нашим сиротам і голову притулити і добра усякого навчитись. Відгукнувся нарід, відчув потребу такої інституції, зачав складати жертви на корисне діло тай став, немов перед ним виросла китайська стіна.

Чи може Українці забули за те, що почали? Чи може дійсно ми маємо таку вдачу, що тільки зачинаємо, а до кінця не доводимо?

Куди не піду, то чую нарікання, що ми, мовляв, не маємо доброї інтеліґенції. Припустім, що не маємо, але, як ми матимем, коли не хочемо постаратися довести почату будову інституції, якаби виховала нам нашу нову інтеліґенцію та котраби заступила місце теперішньої. Знова чую балачки, що, мовляв, чому вже не будують? А я спитаю, чи хто їде на ярмарок, коли має пусту кишеню? Тих жертв не досить для того, щоби навіть приступити до будови, а сромитись початком, то ліпше не зачинати.

Бо коли й далі ми будемо так ставитися до такої важної справи, як будова Сиротинця-Захисту, то трудно сподіватися на скоре його укінчення.

Микола Костів,
Озон Парк, Н. Й.

ДЕ ПРАВДА?

На мій голос у „Свободі", в якім я сказав, що пани Шаповал і Григоріїв не виступають проти політики Чехословаччини на Підкарпаттю, обрушився в „Народній Волі" пан Григоріїв та вилаяв мене в довгій статті, якій дав лайливий наголовок „Слугам Темноти".

Пан Григоріїв пише:

„Це неправда. М. Шаповал і Н. Григоріїв разом з инчими українськими громадянами не раз уже подавали протести до чеської влади і відповідних чеських політиків з приводу тих насильств, які робляться на Прикарпаттю над українським населенням. Чи робив се „Самостійник"?"

Як закидують мені й як мене питаються, постараюся відповісти.

Про протести панів Шаповала й Григорієва до чеської влади нікому нічого не відомо. Зате є чорні по білому документи на те, як пани Шаповал й Григоріїв хвалили чеський уряд за його дбайливість за Підкарпаття.

Наведу один примір.

У книжці „Господарство Чехословаччини", яку видав Український Громадянський Комітет у Чехословацькій Республиці в 1923. році, пишеться наперед, що Підкарпаття не захопили Чехи хитростю, але що так нібито нарід хотів. Далі величається Чехів за те, що вони, як тільки прийшли на Підкарпаття, так зараз стали закладати школи для населення, відповідно до його національности з рідною викладовою мовою. Вони ручать, що шкільництво там під чеською рукою знаменито розвивається та що 500 шкіл на 700 усіх шкіл українські. З книжки виходилоби, що на Підкарпаттю було кріпацтво аж до послідних років, а знесено його аж з приходом туди Чехів, покровителів панів Шаповалів і Григорієвих. Автори книжки кілька разів упевняють читачів, що чеська влада намагається порядкувати сею землею справедливо.

Якжеж ті заяви панів Шаповалів та Григорієвих погодити з лайливою заявою пана Григорієва, що він протестував проти чеської влади? Хиба се, що тут написано, протести? Як так, то справді я так протестувати не вмів.

Самостійник.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГЕТЬМАНЦІ ТЕЖ ПРОСЛАВЛЯЮТЬ УКРАЇНСЬКЕ ІМЯ...

Дехто мігби думати, що гетьманської Січи вже нема. В Злучених Державах її може вже нема. Може там др. Назарук доїхав їй кінця до решти. Але в Канаді вона ще є. А доказом сього є хочби отсей сморід, який вона наробила в канадійських ґазетах коло 11. липня.

Наперед вичитав я про се в ґазеті „Едмонтон Джорнел", що виходить у Едмонтоні. Писалося там широко про суперечку між канадійськими жовнірами та Січовиками. Щоби наші люди пізнали, як виглядав сей розголос українському імени, роблений нашими гетьманцями, подаю отсю вістку в цілости:

SOLDIERS CLASH WITH UKRAINIANS

Militiamen Object to 'Sitch' Uniform at Yorkton; Charter Suspected

YORKTON, Sask., July 11.—Yorkton today is quiet following a condition where for a time Sunday and Monday it looked as if serious trouble might develop.

The situation arose over members of the Ukrainian Sitch wearing uniforms resembling those of the German army, with officers, tunics, side-arms and Sam Browns.

Objection was taken by the men of the First Yorkton regiment and the 16th Canadian Light Horse when members of the Sitch paraded Sunday.

The Sitch is an organization of young Ukrainians, somewhat military in character. There are three such organizations in Canada—one in Ontario, one in Alberta and one in Saskatchewan.

Militiamen There.

On Sunday the members gathered at St. Joseph's college, and after religious exercises paraded through the city. Men of the First Yorkton regiment and the 16th Light Horse, at summer camp on the outskirts of the city, saw the parade, and when the steel-grey uniforms with officers' insignia were seen, comment started.

The Union Jack at the head of the parade caused the militiamen to look towards St. Joseph's college, and there no Union Jack could be seen, but several Sitch flags were floating from poles. Someone telephoned Mayor Stewart and Colonel Jenkins, commanding the summer camp. The colonel and mayor went over to the college and within a few minutes the Union Jack was floating over the main building.

Examine Charter

After this the mayor and Col. Jenkins asked to see the charter of the Sitch. This was produced and on close examination it was found to be signed by a man named Chubb. The signature is written. It also contains a clause permitting the theaching of the Ukrainian language in the schools. This information soon got to the ears of the military men, and about 7 o'clock on Sunday night about 70 men gathered at the college and threatened to break up the Sitch organization. The soldiers in training were in an ugly mood, and a number of bystanders, seeing danger looming up, telephoned to Chief of Police Headon. Chief Headon called Col. Jenkins, who came from the camp and spoke to the men. After his address he ordered company formation, then gave the command to march to camp, and every man walked away in true military order and discipline. This, however, was not the end.

Still Dissatisfied

Several of the men were still dissatisfied and began to gather in small groups around the city. Following further trouble, the Sitch notified Col. Jenkins, who ordered out a military picket. The picket stayed on duty until every man was in camp. "No leave," was posted at the camp following this incident.

On Monday, members of the Sitch cut their convention short and left Yorkton.

As a result of the trouble, Alderman Hamilton in council last night moved that the Royal Canadian Mounted Police be asked to investigate the Ukrainian Sitch, especially their charter, as there is some doubt as to its genuineness.

Там писалося в „Едмонтон Джернел" дня 11. липня, а того самого дня появилися в „Едмонтон Болетин" ріжні заперечення Січових ґенералів. З дописи в „Едмонтон Джернел" виходилоби, що тут справа ходить о те, чи Січовики є „проджермен" та чи вони бунтуються проти Канади та Британії. Хто взяв слідуючі ґазети, сподівався найти там заперечення таких закидів. Можна було при тій нагоді сказати якусь вістку про Україну та її боротьбу за самостійність. Хочби з монархістичного боку, але все таки сказати. Та замісць сього читач найшов ось що (знова подаю витинок, аби читачі могли самі побачили, що вміють Січові ґенерали):

"SITCH" RIFT REPORT DENIED BY UKRAINIANS

Declare Union Jack Was Flown—Would Join Canadian Militia

WINNIPEG, July 11—Sweeping denials of charges contained in a Yorkton, Sask., dispatch regarding a parade held in the western city by the Ukrainian Boy Scout and „Sporting Sitch" association, are contained in statements issued here Tuesday night by officials of the organization.

Radical elements, opposed to the patriotic purposes of the organization, are blamed for incidents occurring at Yorkton during a convention of the "Sitch" association.

"Our organization is in direct opposition to the Communist and Bolsheviki groups and for this reason they have been trying to discredit the "Sitch," which has for its purpose patriotic ideals, especially of the monarchistic type," declared W. Bossy, commander-in-chief of the "Sitch" association.

Commander Bossy, in an interview here, explained that the organization operated under a Dominion charter; declared that the uniforms used by the "Sitch" in Yorkton bore no resemblance to German army uniforms, and emphatically stated the Union Jack was carried at the head of the parade, along with the regimental flags of the association. He also explained that it was the hope of association officers that the "Sitch" would eventually become a regular unit of the Canadian volunteer militia.

There was no attempt made at Yorkton, according to Commander Bossy, to break up the parade. Regular militia units in summer camp near city of Yorkton, did not interfere, he said. Some of the "Sitch" members, dressed in civilian clothes, were insulted by militia recruits, but this had no connection with the parade.

D. M. Elcheshen, B.S.A., a prominent local Ukrainian who attended the convention, declared tonight in a letter to a local newspaper, that the parade was held Saturday afternoon, not Sunday, as reported and reiterated the statement of Commander Bossy that radical elements were responsible for opposition to the patriotic association of young Ukrainians.

Та що ми бачимо тут?

Про Україну нема нічого. Про українську боротьбу за самостійність нема нічого. За ціль Січий нема нічого. Навіть за гетьмана нема нічого. Є лищень донос на Українців, що, мовляв сі, що не люблять монархістичних Січий, се комуністи та большевики.

Дарма, що всякий знає, що проти монархізму буде кождий, хто не є монархістом, а не тільки большевик. Таж і французькі ліберали воюють проти большевиків, а вони рівночасно монархістів у тюрму саджають. Теж саме й у Канаді. Є в нас теж люди, які є проти большевиків, але є й проти монархізму на Україні. А є навіть українські монархісти, які не хочуть московського ґенерала, котрого хочуть гетьманські Січи. Чомуж отверто не сказати, що монархістичні Січи стоять за тим, щоби на Україні був ґенерал Скоропадський?

Чому Січи засланяються большевицьким страховищем, а не згадують свого ґенерала Скоропадського? Чому вони не скажуть, що вони хочуть привернення на Україні уряду того ґенерала, котрого Німці встановили, щоби дістати збіже від українських селян? Видно, нашим монархістам не на руку говорити про того ґенерала, приятеля німецького кайзера, коли тут ходить о опрокинення закиду про німецькі шоломи.

Ціла справа се чиста боротьба у склянці води. Вона не варта навіть того чорнила для Канадійців, яке ґазети вилляли на видрукування сеї новинки. Але для нас, канадійських Українців, вона варта дещо більше тому, бо гетьманські Січи показали, що вони стидаються свого провідника та що вони й лиця не мають навіть згадувати його імени. Тай, що наші гетьманці, щоби витягнути з болота свою колісницю, готові на цілу нашу іміґрацію кидати пятно большевизму. Чи повірить їм тепер хто, що вони патріоти?

Едмонтонець.

ЗВІРИННИЙ І РОСТИННИЙ СВІТ НА НАЙВИЩИХ ТОЧКАХ СВІТА.

Дуже богато людей думає, що на таких височинах як Альпи нема ніякого звіринного ні ростинного життя. А щож доперва така височина, як гора Іврест в Індіях! Тепер завдяки анґлійським подорожникам, які вибралися були на гору Іврест, світ довідався, що в проваллях Гімалайських гір на висоті 5,000 метрів подибали ще ґазелі, заяці, бабаки, зяблики, жайворонки, ящірки, а на висоті 5,500 метрів між моренами і ґранітами малу, сіро й чорно-накрапчасту саранчу без крил. На висоті 2,500 метрів літала апольонська нетля, якої крила вкриті довгим, лусковатим волоссям. Понад скелею високою на 7,540 метрів летів суп. Ще цікавіще: на висоті 8,280 метрів згадані дослідники бачили кавки! Але ніяке сотворіння не може жити постійно на такій висоті, як маленький павучок, якого бачили члени третьої експедиції на гору Іврест. Павук той жив собі ще на висоті 6,700 метрів. Чимжеж жиють ті пувуки? На висоту їх житла не дістаються ані ніякі звірята ані ростини. Найправдоподібнійше буде, що вони зїдають одні одних, як каже майор Гінґстон. Але й богато инших павуків їдять одні одних. Але, щоби ті павуки жили лише з того, що одні одних їли би, то вже неможливо, бо тоді вигинули би після кількох ґенерацій. Ростини далеко не так високо можуть дістатися як звірята. Найвище місце, де ростуть ростини на Мавнт Івресті і на Канчанджанга, є майже на 6,300 метрів (6220 і 6290 м.) На тих ледяних висотах росте т. зв. „піскове зілля" („Аренерія мускоса) і гарний „Дельфініум ґляціале."

ЗЕМЛЯ ДО ЇДЖЕННЯ.

Людей, що їдять землю, можна подибати майже в усіх частях світа, а саме там, де земля має в собі спеціяльні складники, приміром т. зв. інфузорійна земля. Земля така є в Швеції, Ляпляндії, Фінляндії, а також у Чехії, Мадярщині, Мексико й Каліфорнії та богато инших краях світа. Тую землю, звану також „гріською мукою", в деяких краях навіть продають, приміром у Сардинії і Тоскані, де можна цю землю купити на базарах. Продають таку землю і на базарах у Персії, передовсім білу, товсту, але уряд забороняє. В Судані таку землю залюбки їдять, а є там Мурини, що потраплять зїсти її на день і кілька фунтів.

Непомильний.

Лікар: Чи хорий помер коло півночи, так як я заповів?

— Ні, ще жиє.

— То неможливо! Хіба вдає.

ВІДОЗВА,

до Тих Громадян, що побирали „Молоду Україну" місячник української дітвори а не заплатили помимо прохань редактора залеглостей.

Українці Канади і Америки!

Ви, що побирали „Молоду Україну", наш одинокий місячник а за неї не платили, стали винними упадку М. України! Ви загребли нашу одиноку потіху, надію і поживу духову! Ви виняли з нашої жебрачої торби послідню окрушину духового корму а нас післали до лихих сусідів позичати! Сусід позичає, але такий корм, від якого ми, молоді, маємо зчезнути з наших рідних земель! Позичає і силою накидує нам таку лектуру, яка зогиджує і допче наші національні почування. Їх лектура нас вчить, що наші діди — батьки є некультурна дич! Що ми є лиш вітвою їх культурної нації! Що ми не є ми! Громадяне, віддайте нам наш місячник! Не великий Ви гріш винні — але винно Вас много і много! Памятайте, що Ви є членами великої і солідної укр. нації — а ми Ваші діти! Ми знаємо, хто винен, бо дістали листу довжників і не змушуйте нас оголошувати в часописах Ваші імена!

Довги Ваші не великі, спроможіться на них, а ми, українська дітвора, в наших молодих серцях витиснемо золотими буквами слова єще більшої любови і пошани для Вас.

Всі українські часописи просимо отсю нашу мольбу помістити на своїх сторінках.

Довг просимо слати на адресу нашого редактора і видавця: **Таранько. Видавництво Світа Дитини, Львів, ул. Зіморовича, 1. Ґаліція — Польска.**

За молодих

Ігор Іваночко.

Жінка (підчас обіду до чоловіка): Як то, не їш бефштику? Коли так, то я дам його песикові.

Чоловік: Є шкода, такий гарний песик.

—o—

— Чи ти вмієш задержати в тайні, колиб тобі що сказати?

— Так!

— Я потребую сто долярів!

— Будь спокійний, то так як би я зовсім не чув!

ЗІ СПОРТУ ТА ЗДОРОВЛЯ.

БОРОТЬБА ЗАЛІЗНЯКА З ІТАЛИЙСЬКИМ ЧАМПІОНОМ ҐАРДІНІ.

В суботу, дня 21. липня с. р., відбулася в Пайонір Клюбі, на Іст 24 улиці в Ню Йорку, боротьба межи Залізняком і італійським борцем Ґардіні. Боротьба була дуже цікава; оба борці майже одної ваги і височости; Ґардіні є дуже спритний борець; а Залізняк також не є з тих, щоби дав комубудь себе кидати по арені.

Боротьба тревала 23 мінути і кілька секунд, і кожда мінута була дуже цікава, бо кождий борець всіх сил напружував, щоби побідити другого. Ні одної мінути не було такої, щоби публика не кричала — раз за Залізняком, то за Ґардінім.

По тих 23 мінутах боротьби хватає Ґардіні Залізняка і кидає ним через голову три рази раз по раз, і в одним моменті, коли Ґардіні хоче братися Залізняка за голову четвертий раз, Залізняк хватає Ґардіного за ногу і голову підносить його дуже скоро в гору і кидає його на землю. Так Залізняк став побідником над Ґардінім по 23. мінутах боротьби.

По боротьбі справила публика Залізнякови велику овацію, а Ґардіні перейшов до корнеру Залізняка та подав йому руку, даючи публиці до зрозуміння, що Залізнякови належиться признання за його побіду над ним. За це публика нагородила Ґардінього оплесками.

—o—

ЧОМУ ЖІНКА ПОТРЕБУЄ РУХАНКИ?

Боротьба за істнування, за матеріяльні і духові добра виснажує життєву силу жінки дуже і то тим скорше, чим більше одностороння і безоглядна є ця праця, наслідком якої занедбується цілу орґанізацію тіла.

Праця в уряді й кравецтво, все ще найбільше поширені серед жінок, приневолюють їх більше сидіти. Тому кров набирується лише у внутрішніх органах, а в мязах і шкірі лишається крови дуже мало. Інші жінки постійно заняті стоячки по фабриках або і в дома, хоч вони не є доволі сильні для такої праці. Хибна постава тіла не дає йому добре відживлятися, груди западаются і тому недостаточно віддихають, жолудок недомагає.

Жінки, що **працюють умово,** ще гірше виходять на цьому. Бо ніщо інше не виснажує і не нищить так страшно нервів, як надмірна умова праця. При такій праці збільшується температура мозку, а всі інші функції организму зменшуються. Коли до того додати ще лиху поставу, то на цьому терпить відживлювання цілого тіла.

Як цьому зарадити? **Дуже помічною тут може бути руханка** (ґімнастика). Для тих жінок, що працюють умово, руханка є знаменитим вирівнанням недомагань. Завдяки руханці прискорюється обіг крови, продукти переміни матерії, які спричинюють змучення, відходять скорше з мязку завдяки руханці, а кров, що допроваджує кисень, надолужує скорше, зужитий матеріял. Руханка не вимагає виснажуючої умової праці і звертає перемучені нерви на зовсім іншу, невтральну ділянку.

Для жінок, які що дня і що години фізично тяжко працюють, руханка є відпочинком, переставкою (зміною) їх джерел сили. Крім того хто працює фізично в якімсь фаху, вживає до того лише деяких мязів, усе тих самих. І саме тим моderne культурне життя приносить шкоду організмові, що каже працювати деяким мязам, а зовсім занедбує інші. Тоді одна група мязів є перемучена і вони не відпічають завдяки цьому, що їх не вживається в спокою, лише так прийдуть до себе, коли інші мязи, які досі спочивали, тепер виконують працю. Мязи, які через те, що їх не вживалося, зниділи, завдяки руханці віджівають, скріплюються і вкінці ціле тіло почувається краще.

Господиня звичайно найменше думає про це, як дуже потрібна є для неї руханка. Гімнастика повинна бути не розривкою, лише товаришкою всякої праці, повинна супровождати всякі звичайні рухи, як віддихання, сидження, стояння.

Взагалі ліпше є гімнастикуватися перед фаховим заняттям, або й підчас заняття, а ніколи після нього.

Руханка для **доростаючої жіночої молоді** є дуже важна. Богато дівчат, які ще не є зовсім розвинені, можуть завдяки руханці врятуватися перед чахоткою, малокровністю. На 15—20 році життя, коли тіло розвивається, руханка дуже богато може помогти.

Пятьлітній Івась: Ага! Я бачив, як ви цілували мою сестру!

— На маєш двацять центів і не кажи нікому!

Івась: Ая! зараз! Усі інші дають мені за те по пятьдесять центів!

—o—

Пів-на-пів.

На зборах членів, одної організації говорив один з поважніших членів, однак богато з присутних не звертали навіть уваги на те, що він говорить, тільки між собою перешіптувалися. Се розлютило бесідника і він сказав:

— Половина з членів тут присутних є послідні дурні.

Сі слова обурили богатьох членів і вони завзивали бесідника, щоб опрокинув те, що сказав. Бесідник погодився з сим домаганням і заявив:

— Друга половина присутних членів сеї організації не є дурна.

—o—

Сила волі.

— Не знаю, що це таке? Що дня постановляю собі, а ніколи не можу вернути до дому перед північю.

— Пане Жаба, до того треба лише сильної волі. Мусите оженитися.

ХТО БУВ В СІЧОВІМ БАЗАРИ З ПРОВІНЦІЇ МИНУВШОГО ТИЖНЯ.

В. Батринцяк з **Ватербурн, Конн.** Приїхав спеціяльно за рекордами, бо в Ню Йорку дешевше і є більший вибір.

А. Зівчак з **Йонкерс, Н. Й.,** і Н. Гавриляк.

Г. Жук з **Бруклин, Н. Й.,** по рекорди, але на осінь купить радіо.

Др. С. Черняк з Ярославом Ґреґоращуком з **Філаделфії.** Вступили по дорозі до Европи. Др. Черняк купив радіо для своєї мами, котра перебуває в Бруклині.

М. Шелест з **Кромптон, Р. Ай.** По звійки на пяно. („Нігде не можна набути таких звійок як у Вас").

Ф. Іорджес, репрезентант Колюмбії, вертав з поїздки по Европі; компанія виелала його, щоб розглянув славянський ринок на збут рекордів. Казав: „у Львові в цілім місті є стільки рекордів, кілько у нас на одній поличці, а грамофони такі, як тут були тому 5 років назад, і то лиш валізкові. 172

Записала **Ольга Опеля.**

ЖАРТИ.

— Адвокат: Колиб я мав піднятися боронити вас, то мусів би знати всю правду. Чи ви може заталі ще що передімною?

— Нічого, лише місце, де я заховав гроші.

—o—

Учитель (до школяря): Івась Пазур! Довідуюся, що ти шкодиш пташачим гніздам. Чому ж ти вибираєш із них молоді?

Школяр: Тому, прошу пана учителя, що я для старих птахів іще за маленький.

—o—

Жінка (до чоловіка): Ти забув, серце, що того року припадають двайцятьпятьлітні роковини нашого подружа.

Чоловік: Знаєш що, підіждім іще пять літ, а відповіднійший буде ювилей трийцятьлітньої війни.

—o—

Добрий син.

Батько: Як тобі не встид прийти до дому таке лихе свідоцтво!

Син: Бо тато обіцяли мені двацять долярів за добре свідоцтво, а я знаю, що тато тепер потребуєте грошей.

—o—

В лондонських літературних колах оповідають таку анекдоту. Жінка одного богатого лорда дізналась, що Кіплінґові (авторові книжки „Браття Мовґлі" і ін.) один англійський часопис платить по шість шілінґів за одно слово. Тому післала Кіплінґові почтою шість шілінґів і просила, щоби ласкаво переслав їй „одно слово". Небаром одержала вона від Кіплінга листа, в якім було написане лише одно слово „Тенкс".

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ.

Шовкові панчохи послужать в трое довше, коли по кождім пранню їх натреться свічкою в тих місцях, де вони виношуються найскорше.

—o—

Кожда господиня знає, як то богато нераз часу тратиться і як часто гумор псується, коли їй чогось треба, а тут не можна його знайти, або хоч і можна знайти, то треба вперед пів хати перевернути. Воно богато лекше і менше часу бере, мати місце на все пляново, мати все під руками, так, щоби в хвилях великого поспіху можна було заощадити собі час, енергію і добрий гумор.

—o—

Через неувагу нераз більше грошей тратиться, ніж через потребу. Через неуважне або неуміле прання нераз можна зіпсувати добру і дорогу одежу. В день прання отже треба мати на увазі слідуюче:

1) Шовкової і вовняної одежі не можна прати в горячій, але в літній воді. В горячій воді така одежа скорчиться і змаршиться.

2) Шовкову чи вовняну одежу треба вішати сушити тільки в мішочках або в пошивках.

3) Не можна виварювати білля довше як 10 мінут. Білля жовкне, коли його варити за довго.

4) Треба прати за порядком: столове білля, потім з ліжок, потім рушники й одіж. Все, що кольорове, треба прати осібно і на послідку.

5) Хусточки до носа треба все намочити в соленій воді перед праннм. Їх також треба прати осібно.

6) По праню треба переполокати всьо в двох або трох водах.

7) Коли мочиться шмаття, то добре є дати трохи амонії. Вона помічна спеціяльно для столового білля і спідної одежі.

